

مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی؛ دیوان رکت و سنای مالزی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۱۹۵۶۰
کد موضوعی: ۲۶۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۲/۱۰/۲۴

عنوان گزارش:
مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی؛
دیوان رکعت و سنای مالزی

نام دفتر:
مطالعات سیاسی (گروه مطالعات پارلمانی)

تهیه و تدوین کننده:
حسن خداوردی

ناظر علمی:
مصطفی دلاورپورآقدم

مدیر مطالعه:
سیدحسین حسینی

گرافیک و صفحه‌آرایی:
زهرا دلاوری

ویراستار ادبی:
زهرا عطاردی

تاریخ شروع مطالعه:
۱۴۰۲/۰۶/۲۰

واژه‌های کلیدی:

۱. فدراسیون مالزی
۲. دیوان رکعت
۳. دیوان نگارا
۴. دیپلماسی فراکسیون پایه
۵. فرایند رأی‌گیری
۶. دیپلماسی پارلمانی

فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۸
۲. پیشینه پژوهش.....	۸
۲-۱. سوابق مطالعاتی مرکز.....	۸
۲-۲. سوابق تقنین.....	۹
۳. جایگاه مجلس در ساختار سیاسی فدراسیون مالزی.....	۹
۴. جایگاه پادشاه در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی.....	۱۴
۵. جایگاه مجلس نمایندگان و مجالس ایالتی در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی.....	۱۵
۶. جایگاه نخست وزیری در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی.....	۱۹
۷. جایگاه مجلس سنا در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی.....	۲۰
۸. جایگاه تحقیقات و پژوهش در فعالیت‌های نمایندگی.....	۲۱
۹. دیپلماسی پارلمانی مالزی.....	۲۱
۱۰. جمع‌بندی.....	۲۳
منابع و مأخذ.....	۲۴

فهرست جداول

جدول ۱. آرایش ائتلاف‌ها و احزاب سیاسی در پانزدهمین دور مجلس قانونگذاری فدراسیون مالزی.....	۱۶
جدول ۲. مجامع پارلمانی جامعه هدف مجلس قانونگذاری مالزی.....	۲۲

فهرست تصاویر

تصویر ۱. جغرافیای شبه جزیره فدراسیون مالزی.....	۹
تصویر ۲. اولین پارلمان فدراسیون مالایا و لوگوی مجلس قانونگذاری فدراسیون مالزی.....	۱۱
تصویر ۳. ساختمان جدید مجلس قانونگذاری مالزی.....	۱۱
تصویر ۴. صحن مجلس نمایندگان مالزی.....	۱۲
تصویر ۵. نظام‌الدین بچا، دبیر مجلس نمایندگان.....	۱۳
تصویر ۶. شانزدهمین و هفدهمین پادشاه مالزی.....	۱۴
تصویر ۷. رئیس و لوگوی مجلس نمایندگان مالزی.....	۱۸
تصویر ۸. انور ابراهیم-رئیس ائتلاف امید و نخست‌وزیر فدراسیون مالزی.....	۱۹
تصویر ۹. رئیس و لوگوی مجلس سنا.....	۲۰

مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی؛ دیوان رکعت و سنای مالزی

چکیده

فعالی را دنبال کرده است. از طرفی شبه جزیره مالزی در مجامع پارلمانی منطقه‌ای متعددی عضو است که می‌تواند به تقویت دیپلماسی مجامع در مراودات دیپلماتیک مجلس شورای اسلامی کمک نماید. در همین رابطه توسعه دیپلماسی پارلمانی سران و تعمیق روابط دیپلماتیک بین رؤسای گروه‌های دوستی دو کشور از پیشران‌های گسترش روابط پارلمانی با کنشگران جنوب شرق آسیاست.

یکی از ستون‌های توسعه دیپلماسی پارلمانی قاره‌ای و دیپلماسی پارلمانی مجامع، رایزنی هیئت‌های دیپلماتیک و گروه‌های دوستی مجلس شورای اسلامی با هم‌تایان خود در مجالس کشورهای شرق آسیا از جمله اندونزی و مالزی است. در چند سال اخیر فدراسیون مالزی در حوزه مقابله با سیاست‌های یک‌جانبه‌گرایانه در نظام‌های منطقه‌ای و جهانی و همچنین توسعه دیپلماسی اقتصادی و مقابله با سیطره دلار در روابط اقتصادی حاکم، رویکرد

بیان / شرح مسئله

مجلس فدراسیون مالزی یکی از مجالس نوپای شرق آسیاست که در دهه ۱۹۶۰ پایه گذاری شد. چهار ویژگی اسلامی بودن، آسیایی بودن، برخورداری از اقتصاد موفق و همچنین مواضع قاطعانه در برابر نظام سلطه و تجاوز صهیونیست‌ها از مهم‌ترین عواملی هستند که ضرورت توسعه دیپلماسی پارلمانی متوازن بین دو کشور را افزایش داده است. آنچه مسلم است قرن پیش رو، قرن آسیاست و گسترش همکاری بین کشورهای مهم جهان اسلام، نقطه عطفی برای توسعه دیپلماسی پارلمانی اقتصادی محسوب می‌شود.

نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

فدراسیون مالزی تا سال‌ها مستعمره انگلیس بود که این امر در ساختار، اهداف و کارکردهای نمایندگی در این کشور تأثیر گذاشته است، به طوری که نظام سیاسی فدراسیون مالزی، «نظام سلطنتی مشروطه»^۱ و پارلمان این کشور از «نظام وست می‌نستر»^۲ الهام گرفته است. بخشی از فرایندهای قانونگذاری در مجلس سنا نیز اشتراکاتی را با مجلس سنای آمریکا دارد.

مجلس قانونگذاری فدراسیون مالزی از ۳ رکن پادشاه، مجلس نمایندگان (دیوان رکت) و مجلس سنا تشکیل شده است.

پادشاه به دلیل نقشی که در انتخاب ۴۴ سناتور از ۷۰ سناتور مجلس سنا دارد به عنوان بخشی از ساختار قانونگذاری مالزی است. مالزی تنها کشور جهان است که پادشاه آن به طور ادواری از بین پادشاهان ایالت‌های مختلف تعیین می‌شود. با استناد به اصل (۶۳) قانون اساسی مالزی، دامنه نمایندگان مجلس اجازه انتقاد از پادشاه و قضات را ندارند.

برای حضور هم‌زمان یک قانونگذار دیوان رکت در هر دو مجالس ایالتی و مجلس نمایندگان فدرال، منع قانون اساسی وجود ندارد، ولی سناتورهای تازمانی که در مجلس سنا حضور دارند، اجازه شرکت و عضویت در مجلس نمایندگان ایالتی و فدرال را ندارند. از طرفی یک سناتور نمی‌تواند بیش از یک دوره در مجلس سنا حضور داشته باشد.

بر اساس بند «۲» ماده (۴۳) قانون اساسی مالزی، پادشاه از میان نمایندگان مجلس، فردی را که مورد اعتماد اکثریت قانونگذاران است به سمت نخست‌وزیری منصوب می‌کند. هر چند طبق قانون اساسی، انتخاب نخست‌وزیر از میان نمایندگان مجلس در اختیار پادشاه است، اما همانند قواعد عرفی حاکم در نظام وست می‌نستر، رئیس حزب حاکم یا بزرگ‌ترین فراکسیون ائتلاف، به عنوان نخست‌وزیر و از جبهه اقلیت، قانونگذاری که بیشترین محبوبیت را دارد نیز به عنوان رئیس اپوزیسیون منصوب می‌شود. این امر نشانگر کنشگری بالای احزاب در قوای مقننه و مجریه فدراسیون مالزی است.

در هیئت وزیران، «نظام مسئولیت دسته‌جمعی»^۳ حاکم است و اشتباه یک وزیر می‌تواند به سقوط کابینه منجر شود و اگر یک وزیر با مسئولیت دسته‌جمعی مخالف باشد باید استعفا دهد. با توجه به اینکه تمامی اعضای هیئت دولت، عضو منتخب مجلس نمایندگان هستند، این موضوع موجب افزایش نظارت درونی حزب یا فراکسیون حاکم برای پیشگیری از هرگونه رسوایی سیاسی و اقتصادی شده است.

بررسی آرایش گروه‌های دوستی پارلمانی مجلس نمایندگان مالزی نشان می‌دهد که قانونگذاران این کشور توجه ویژه‌ای را به قاره آسیا دارند، به طوری که ۶ گروه با کنشگران قدرتمند اقتصادی و سیاسی در قاره آسیا مرتبط هستند. جمهوری اسلامی ایران در ذیل گروه دوستی پارلمانی غرب آسیا قرار دارد.

پیشنهاد راهکار تقنینی، نظارتی یا سیاستی

مالزی پس از تجاوز رژیم صهیونیستی در غزه از کشورهای اسلامی بوده که مواضع قاطعی در محکومیت اقدامات تجاوزطلبانه ارتش تروریستی رژیم صهیونیستی اتخاذ نموده است که این امر می‌تواند به عنوان یک بستر همکاری مشترک مورد توجه گروه‌های دوستی پارلمانی دو کشور در اتحادیه بین‌المجالس اسلامی و مذاکرات پیرامونی در مجمع مجالس آسیایی قرار گیرد.

توصیه می‌شود تروئیکای جهان اسلام (ایران، ترکیه و اندونزی)

1. Constitutional Monarchy Sdstem.
2. Westminster System
3. Collective Responsibility System

اصطلاح نظام وست می‌نستر اشاره به «کاخ وست می‌نستر» در لندن دارد که جلسات پارلمان انگلیس در آن برگزار می‌شود.

محسوب می‌شوند، می‌توان نتیجه گرفت سیاست‌های تقنین و نظارتی حزب یا فراکسیون اکثریت در مجلس نمایندگان، همان اولویت هیئت دولت است که توسط ائتلاف اکثریت دیوان رکت ریل گذاری شده‌اند.

■ اداره امور بین الملل مجلس مالزی، به غیر از اتحادیه بین‌المجالس جهانی، اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی و مجمع مجالس آسیایی، به سایر مجامع پارلمانی منطقه‌ای یا مهم دنیا نیز توجه دارد و فقط به دو یا چند مجمع پارلمانی محدود نشده است. لذا توصیه می‌شود در بخش اداره کل امور بین‌الملل مجلس شورای اسلامی، متناسب با نیازها و اولویت‌های سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قانون برنامه هفتم توسعه و گام دوم انقلاب، اهتمام جمهوری اسلامی ایران برای توسعه دیپلماسی پارلمانی متوازن با مجامع پارلمانی منطقه‌ای نیز افزایش یابد.

با مشارکت کشورهای تأثیرگذاری همچون مالزی، پاکستان و عراق به سمت تقریب و انسجام مواضع گام بردارند. لازم است در ابتدا موارد اشتراکی و افتراقی کشورهای مهم جهان اسلام پیرامون فلسطین و ابرچالش‌های مشترک فراروی کشورهای منطقه به خوبی تبیین شوند و در گام دوم رقیق‌سازی اختلافات مورد توجه قرار گیرد.

■ انتفاع سیاسی از ظرفیت دبیرخانه کنفرانس حمایت از انتفاضه فلسطین در تهران و حضور نمایندگان کشورهای تأثیرگذار جهان اسلام همچون اندونزی، مالزی و ترکیه و کنشگران حوزه مقاومت همچون لبنان، سوریه و عراق در این کنفرانس از اهمیت بالایی برخوردار است.

■ یکی از ویژگی‌های فدراسیون مالزی تکثر احزاب سیاسی و برگزاری انتخابات رقابتی براساس مبارزات حزبی است. اغلب احزاب سیاسی این کشور براساس قوم و نژاد تأسیس شده‌اند. به دلیل اینکه احزاب، کنشگر بی‌بدیل پارلمان

۱. مقدمه

یکی از دغدغه‌ها و مسائل اساسی در حوزه مطالعات پارلمانی، فقدان ثبت و مستندسازی نوآوری‌ها و تجارب مجالس قانونگذاری و مراکز پژوهشی پارلمان‌های دنیاست. به همین دلیل مطالعه تطبیقی مجالس قانونگذاری دنیا از اولویت‌های برنامه عملیاتی دفتر مطالعات سیاسی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۲ بوده است. یکی از کانون‌های مورد توجه دیپلماسی پارلمانی آسیایی، توسعه روابط دیپلماتیک با کشورهای جنوب آسیا به ویژه کشورهای اسلامی همچون اندونزی و مالزی است. در همین رابطه، فدراسیون مالزی یکی از کشورهای مهم جهان اسلام با تنوع فرهنگی و ظرفیت‌های اقتصادی قابل توجه است و توسعه همکاری‌های دوجانبه یا همکاری‌های متوازن در قالب مجمع مجالس آسیایی و اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی می‌تواند ظرفیت‌های نوینی را در حوزه توسعه دیپلماسی پارلمانی اقتصادی و دیپلماسی مجامع به وجود آورد.

۲. پیشینه پژوهش

● مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی: کشور هند لوک ساب‌ها و راجیا ساب‌ها

در این گزارش راهبردی که به شماره مسلسل ۱۹۲۱۱ در گروه پارلمانی دفتر سیاسی مرکز پژوهش‌ها به قلم سیدحسین حسینی تدوین گردیده، تصریح شده است که توسعه دیپلماسی پارلمانی با مجالس تأثیرگذار آسیا همچون هند، روسیه، چین، مالزی و

۲-۱. سوابق مطالعاتی مرکز

در خصوص مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی، تاکنون پژوهش‌های متعددی در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی انجام شده است که مطالعه آنها می‌تواند به شناسایی ظرفیت‌ها و فرصت‌های توسعه همکاری با مجالس آسیایی کمک نماید که عناوین آن عبارتند از:

وراهکارهای پیش رو برای توسعه روابط پارلمانی با جمهوری کره اشاره شده است [۲].

۲-۲. سوابق تقنینی

پیشینه قوانین مرتبط با فدراسیون مالزی عبارتند از:

- قانون موافقت نامه سرویس های حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت مالزی مصوب ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۷،
- قانون موافقت نامه فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت مالزی مصوب نهم بهمن ۱۳۷۳.

اندونزی نه تنها فرایند توسعه منطقه گرایی پارلمانی را تسریع می نماید، بلکه به تحکیم روابط پایدار با اعضای سازمان همکاری شانگهای کمک می کند. در پایان نیز راهکارهایی برای توسعه دیپلماسی پارلمانی متوازن بین دو کشور توصیه شده است [۱].

• مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی: مجلس ملی جمهوری کره

در این گزارش راهبردی که به شماره مسلسل ۱۹۲۰۶ به قلم خانم عاطفه صادقی دره بیدی و آقای حسن خداوردی در گروه مطالعات پارلمانی دفتر سیاسی تهیه گردیده، به مهم ترین موانع

۳. جایگاه مجلس در ساختار سیاسی فدراسیون مالزی

از ۱۹ دسامبر ۲۰۲۲، فعالیت پانزدهمین دوره مجلس قانونگذاری مالزی آغاز شده است. در این بخش ساختار و جایگاه نهاد قانونگذاری فدراسیون مالزی در ساختار حکمرانی این کشور بررسی می شود.

• بافتار جمعیتی و مذهبی فدراسیون مالزی

شبه جزیره مالزی (مالزی غربی)^۱ و ایالات صباح و ساراواک (مالزی شرقی) است و تنها با دو کشور اندونزی و تایلند مرز زمینی دارد. فدراسیون مالزی شامل ۱۳ ایالت و سه سرزمین فدرال است. بالاترین مقام تشریفاتی ۹ ایالت، با سلطان یا حکمران و ریاست ۴ ایالت ملاکا، پنانگ، صباح و ساراواک با فرماندار یا وزیر اعظم است که پادشاه آنان را انتخاب می کند.

یکی از اولویت های دیپلماسی پارلمانی آسیایی، توسعه روابط با کشورهای همسایه و اسلامی است. فدراسیون مالزی از کشورهای مهم اسلامی است که در ۳۱ اوت ۱۹۵۷ به استقلال رسید، به همین دلیل بسیاری از نهادهای حاکمیتی آن، نوپا هستند. این کشور با وسعت ۳۳۰۸۰۳ کیلومتر مربع، متشکل از دو قسمت،

تصویر ۱. جغرافیای شبه جزیره فدراسیون مالزی

Source: https://www.researchgate.net/figure/Geography-of-Malaysia-Fredric-2009-Malaysia-has-many-different-ethnic-groups_fig1_228532721.

1. Peninsular Malaysia

اختلافات قانونی میان افراد، و بین دولت و افراد نیز وظیفه اصلی دستگاه قضایی است. طبق قانون اساسی مالزی، «قاضی القضاة» یا همان رئیس قوه قضائیه بر اساس پیشنهاد و توصیه نخست‌وزیر و پس از بررسی در شورای سلطنتی مالزی توسط پادشاه منصوب می‌شود.

• انتخابات پارلمانی مالزی

دو ماه مانده به برگزاری انتخابات در مالزی، پارلمان این کشور باید منحل شود. بر اساس قانون اساسی مالزی، انتخابات سراسری باید ۵ سال پس از انتخابات دوره پیشین برگزار شود. البته درخواست نخست‌وزیر و یا اینکه عدم رأی اعتماد پارلمان به شخص نخست‌وزیر می‌تواند باعث شود که پادشاه مالزی دستور انتخابات زودهنگام را نیز صادر نماید. هر عضو پارلمان مالزی عضوی از یک حوزه انتخابی و بر اساس نظام انتخاباتی «نفر نخست» (First Past the Post) به پارلمان این کشور راه می‌یابد. این نوع نظام انتخابی، نوعی روش رأی‌گیری است که رأی‌دهندگان به نامزد مورد نظر خود رأی می‌دهند و نامزدی که بیشترین آرا را کسب می‌کند، در اصل برنده همه آراست.

این روش برگزاری انتخابات در جهان بسیار رایج نیست، اما همچنان در حدود یک‌سوم کشورهای جهان از جمله در آمریکا، بریتانیا، کانادا، هند و مالزی مورد استفاده قرار می‌گیرد. با وجودی که سن بلوغ در مالزی ۱۸ سال تعریف شده، اما سن حق رأی در این کشور ۲۱ سال است و رأی دادن نیز اجباری نیست.

• تأسیس مجلس قانونگذاری

پس از استقلال و برگزاری انتخابات عمومی، اولین اجلاس مجلس قانونگذاری فدراسیون مالزی در ۱۱ سپتامبر ۱۹۵۹ در تالار تونکو عبدالرحمن، کوالالمپور برگزار شد و قانونگذاران مجالس سنا و نمایندگان برای اولین بار به‌طور هم‌زمان با یکدیگر ملاقات کردند. «صبح»، «ساراواک»^۵ و سنگاپور در ۱۶ سپتامبر ۱۹۶۳ توافق کردند که بخشی از فدراسیون مالزی باشند. از آن زمان، پارلمان «فدراسیون مالایا»^۶ تأسیس و اولین جلسه آن در ساختمان جدید به مساحت ۱۶/۲ هکتار در نزدیکی دریاچه پردانا برگزار شد [۴].

1. Sarawak
2. Constitutional Monarchy System
3. Westminster System
4. Malay
5. Sabah
6. Sarawak
7. Federation of Malaya

مالزی از تنوع بالای فرهنگی، زبانی، فرقه‌ای و قومی برخوردار است که این موضوع بر شاکله مجلس قانونگذاری این کشور نیز تأثیر گذاشته است [۳]. یکی از دلایل تنوع بالای فرهنگی، مهاجرت بالای مهاجران چینی و سایر کشورهای جنوب آسیا به این کشور است، به طوری که نزدیک به یک چهارم جمعیت مالزی را اتباع چینی تشکیل می‌دهند که این موضوع باعث شده است جدا از اسلام که دین رسمی مالزی است، رگه‌هایی از هویت و فرهنگ چینی نیز در بین شهروندان مالزی رواج داشته باشد. مالزی‌های چینی تبار بعد از تایلندی‌های چینی تبار، دومین جامعه بزرگ چینی‌های خارج از کشور را تشکیل می‌دهند. مالزیایی‌های چینی تبار به‌طور سنتی، بیشتر در بخش تجاری اقتصاد مالزی مشغول به فعالیت هستند و نقش مهمی را در توسعه اقتصادی این کشور ایفا نموده‌اند. تراکم چینی تبارها در «ساراواک»^۱ از سایر نقاط برجسته‌تر است.

روابط سیاسی ایران و مالزی در سال ۱۳۴۵ با تأسیس سفارت مالزی در تهران برقرار و سفیر ایران در بانکوک نیز به‌عنوان سفیر اکر دیته در مالزی تعیین شد. بعد از انقلاب اسلامی و در سال ۱۳۶۱ با گشایش سفارت جمهوری اسلامی ایران در کوالالمپور، روابط دو کشور وارد مرحله جدیدی شد. **نظام سیاسی فدراسیون مالزی، «نظام سلطنتی مشروطه»^۲ است که از «نظام وست می‌نستر»^۳ الهام گرفته شده و تقسیمات کشوری آن مبتنی بر ساختار فدرال است.** زبان رسمی فدراسیون مالزی، «ملایو»^۴ است، ولی به دلیل وجود اقلیت‌های هندی و چینی، در برخی مناطق این کشور زبان‌های انگلیسی، چینی و هندی نیز رواج دارد. **دین رسمی فدراسیون مالزی اسلام و نزدیک به ۵۸ درصد شافعی مذهب هستند و پیروان بودیسم، کنفوسیوس، مسیحیت و سایر ادیان نیز برای انجام امور مذهبی خود از آزادی کامل برخوردارند.** حنفی، حنبلی، شافعی و مالکی، مذاهب چهارگانه اهل سنت و جعفری، زیدیه و اسماعیلی نیز فرقه‌های شیعه مالزی را تشکیل می‌دهند.

قوه قضائیه، از قوای مقننه و مجریه مجزا و مستقل است و **کارکرد اصلی آن تضمین اجرای قانون اساسی و تحقق عدالت بر اساس قوانین حاکم بر کشور است.** علاوه بر این، رسیدگی به

اصطلاح نظام وست می‌نستر اشاره به «کاخ وست می‌نستر» در لندن دارد که جلسات پارلمان انگلیس در آن برگزار می‌شود.

تصویر ۲. اولین پارلمان فدراسیون مالایا و لوگوی مجلس قانونگذاری فدراسیون مالزی

لوگوی مجلس قانونگذاری مالزی

نمای داخلی مجلس نمایندگان مالزی

نهاد قانونگذاری فدراسیون مالزی واقع در کوالالمپور، «دو مجلسی»^۱ بوده و از مجالس نمایندگان و سنا تشکیل شده است. قانون اساسی و همچنین وبسایت رسمی پارلمان این کشور به آدرس <https://www.parlimen.gov.my/index.php?lang=en> دو مرجع مهم مطالعه اهداف، ساختار و مأموریت مجلسین قانونگذاری مالزی است. اجلاس‌های پارلمانی مالزی در ساختمان اصلی سه طبقه آن برگزار می‌شود. این پارلمان برج ۱۸ طبقه‌ای برای دفاتر وزیران و اعضای مجالس سنا و نمایندگان دارد.

تصویر ۳. ساختمان جدید مجلس قانونگذاری مالزی

تصویر ۴. صحن مجلس نمایندگان مالزی

• تجدیدنظر در قانون اساسی

برای تجدیدنظر در قانون اساسی، رأی دوسوم نمایندگان هر مجلس ضروری است.

• مجالس ایالتی

مالزی دارای ۱۳ ایالت مثل سرزمین فدرال است که از میان آنها، ۱۹ ایالت دارای سلطان و ریاست ۴ ایالت ملاکا، پنانگ، صباح و ساراواک با فرماندار است که پادشاه آنها را انتخاب می‌کند. بالاترین مقام تشریفاتی هر ایالت، سلطان یا حکمران می‌باشد و امور اجرایی نیز در اختیار سروریزر و کابینه ایالتی قرار دارد.

از لحاظ تاریخی، هیچ‌یک از ایالت‌های تشکیل دهنده فدراسیون مالزی تا قبل از استقلال این کشور در سال ۱۹۵۷ دارای پارلمان نبودند، جز ساراواک که شورای محلی خاص خود را به منظور انجام اقدامات محلی از سال ۱۸۶۳ فعال کرده بود. اگر چه دولت

1. House Committee of Privileges

• مصونیت‌های نمایندگان

نمایندگان به دلیل اظهارات‌شان توبیخ نمی‌شوند. در اصل (۶۳) قانون اساسی، دامنه مصونیت‌های نمایندگان مشخص شده است و نمایندگان اجازه انتقاد از پادشاه و قضات را ندارند. تنها مرجعی که می‌تواند محدودیت‌هایی را برای مصونیت نمایندگان به وجود آورد، «کمیته امتیازات مجلس نمایندگان»^۱ است.

• ارکان نهاد قانونگذاری مالزی

مجلس قانونگذاری فدراسیون مالزی در ۱۱ سپتامبر ۱۹۵۹ تأسیس و جایگزین «شورای قانونگذاری فدرال» شد. به دلیل اینکه مالزی به شیوه فدرالیسم اداره می‌شود، پارلمان آن دو مجلسی و نماد دموکراسی دولت مالزی و منعکس کننده خواست مردم از طریق انتخاب نمایندگان است. پارلمان اصلی ترین نهاد قانونگذاری شامل ۳ رکن پادشاه، مجلس نمایندگان و مجلس سنا می‌باشد.

- دفتر حقوقی مشاوران،^۲
 - بخش ارتباطات سازمان،^۳
 - بخش مدیریت مجلس سنا،^۴
 - بخش مدیریت مجلس نمایندگان،^۵
 - بخش مدیریت،
 - بخش تأسیسات ساختمانی و افق تعمیرات،^۶
 - بخش فناوری اطلاعات،
 - بخش امنیت،
 - بخش امور نمایندگان پارلمان،^۷
 - بخش کتابخانه و تحقیقات،
 - بخش پروتکل و روابط بین‌الملل.
- وظایف دبیرخانه برعهده دبیر کل است که همتای معاونت اجرایی در مجلس شورای اسلامی است. دبیری مجلس نمایندگان برعهده «نظام الدین بچا»^۸ می‌باشد.
- استعماری بریتانیا اجازه تشکیل شوراهای قانونگذاری برای مالایا، سنگاپور، صباح و ساراواک را داده بود، اما در عمل این نهادها اختیار قانونی خاصی نداشتند و به کمیساری عالی انگلیس وابسته بودند. ساراواک به دلیل سابقه متفاوت تحت نظارت راجا یا فرمانروایان محلی قرار داشت. پادشاه، رئیس مذهب اسلام در داخل ایالت و نگهبان سنت‌های مالایی نیز است. هر یک از ایالت‌ها دارای مجلس نمایندگان مستقل است که از طریق برگزاری انتخابات سراسری انتخاب می‌شوند. امکان اینکه هم‌زمان یک قانونگذار در هر دو مجالس ایالتی و مجلس نمایندگان باشد وجود دارد، ولی این امکان در مجلس سنا وجود ندارد.
- دبیرخانه مجلس مالزی
- «دبیرخانه مجلس مالزی»^۱ از یازده بخش زیر تشکیل شده است [۵]:

تصویر ۵. نظام الدین بچا، دبیر مجلس نمایندگان

1. Secretariat of Parliament of Malaysia.
2. Legal Advisors Office.
3. Corporate Communication Division.
4. Senate Management Division.
5. House of Representative Management Division.
6. Building Facilities and Landscape Maintenance Division.
7. Member of Parliaments Affairs Division.
8. DR. NIZAM MYDIN BACHA MYDIN.

۴. جایگاه پادشاه در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی

پادشاه در هر دوره افتتاحیه مجلس، چارچوب‌های توسعه ملی مالزی را بیان می‌دارد و با ایراد سخنرانی، خطمشی و سیاست‌های کلان این کشور را ترسیم می‌نماید. پادشاه در فرایند قانونگذاری دخالتی ندارد، ولی تمام مصوبات مجلسین مالزی هنگامی لازم‌الاجراست که به توشیح و امضای پادشاه برسند. پادشاه در امر قانونگذاری دخالتی ندارد، اما به‌عنوان رئیس کشور، موافقت نهایی خود را با قانون اعلام می‌دارد [۶].

به‌دنبال استعفا و کناره‌گیری «سلطان محمد پنجم» به‌دلیل ازدواج با یک شهروند روسیه، «عبدالله پاهانگ»، در مراسم مورخ ۳۱ ژانویه ۲۰۱۹ در کاخ ملی در کوالالامپور با حضور شورای سلاطین به‌عنوان پادشاه جدید فدراسیون مالزی سوگند یاد نمود. طبق مفاد قانون اساسی این کشور، پادشاه بعدی باید توسط «شورای حاکمان» یا «شورای سلاطین» که همان ۱۳ پادشاه ایالت‌های مالزی هستند، برای یک دوره ۵ ساله انتخاب شود. گفتنی است سلطان ابراهیم از ۳۱ ژانویه ۲۰۲۴ به‌عنوان هفدهمین پادشاه مالزی انتخاب شده است. او از ایالت جوهر می‌باشد.

جایگاه و مقام پادشاهی در مالزی از سال ۱۹۵۷ میلادی و پس از استقلال فدراسیون مالایا (مالزی فعلی) ایجاد شد. پادشاه به‌دلیل نقشی که در انتخاب ۴۴ سناتور از ۷۰ سناتور مجلس سنا دارد به‌عنوان بخشی از نظام قانونگذاری مالزی است. مالزی تنها کشور جهان است که پادشاه آن به‌طور ادواری از میان پادشاهان ایالت‌های مختلف تعیین می‌شود.

پادشاه انتخابی مالزی که در رأس حکومت این کشور قرار دارد، مانند سایر نظام‌های مشابه دارای اختیارات و قدرت تشریفاتی است. با این‌وجود با الگوبرداری از نظام وست‌می‌نستر انگلیس، از اختیارات مهمی مانند انتصاب قضات دادگاه فدرال و دادگاه‌های عالی، پیشنهاد انحلال پارلمان، دریافت تصمیمات پارلمان (بدون اجازه اظهار نظر) و تنفیذ حکم نخست‌وزیری برخوردار است که بر اهمیت این جایگاه در عرصه سیاسی مالزی تأکید دارد. هر ۵ سال، پادشاه مالزی تغییر می‌کند، به‌طوری‌که از میان سلاطین ۹ ایالت مالزی، به‌صورت دوره‌ای یک نفر برای مدت ۵ سال به‌عنوان پادشاه انتخاب می‌شود.

تصویر ۶. شانزدهمین و هفدهمین پادشاه مالزی

سلطان ابراهیم، هفدهمین پادشاه فدراسیون مالزی
از ۳۱ ژانویه ۲۰۲۴

سلطان عبدالله از ایالت پاهانگ
شانزدهمین پادشاه مالزی

۵. جایگاه مجلس نمایندگان و مجالس ایالتی در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی

نمایندگان برای تشکیل جلسه از سوی پادشاه فراخوانده می‌شوند. حداقل سن ۲۱ سال، عاقل بودن، داشتن تابعیت مالزی، ورشکسته نبودن، نداشتن شغل دوم و عدم ارتکاب به جرائم کیفری از مهم‌ترین شرایط نامزدی در انتخابات مجلس نمایندگان مالزی است. به منظور جلوگیری از انتخابات میان‌دوره‌ای و تحمیل هزینه‌های قابل اجتناب به دولت، پیش‌بینی شده است که اگر عضو مجلس نمایندگان به هر دلیلی استعفا دهد، به مدت ۵ سال از عضویت در مجلس رد صلاحیت می‌شود. طبق قانون اساسی، جایگزین کرسی خالی باید از طریق برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس نمایندگان یا انتصاب در مجلس سنا، ظرف مدت ۶۰ روز مشخص شود.

• اجلاس‌های مجلس نمایندگان

به دلیل تعطیلی مسلمانان در روز جمعه و تعطیلی غیرمسلمانان در روزهای شنبه و یکشنبه، جلسات پارلمان در روزهای دوشنبه تا پنجشنبه برگزار می‌شود. اجلاس‌های مجلس یک سال به طول می‌انجامد و همانند انگلیس با سخنرانی پادشاه افتتاح و سپس دولت برنامه‌اش را مطرح می‌کند. پارلمان مالزی طی دوره ۵ ساله، پنج اجلاس یک‌ساله دارد.

• احزاب مجلس نمایندگان

یکی از ویژگی‌های فدراسیون مالزی تکثر احزاب سیاسی و برگزاری انتخابات رقابتی براساس مبارزات حزبی است. اغلب احزاب سیاسی این کشور براساس قوم و نژاد پایه‌گذاری شده‌اند. به دلیل اینکه احزاب، کنشگر بی‌بدیل پارلمان محسوب می‌شوند، می‌توان نتیجه گرفت مصوبات مجلس نمایندگان، همان اولویت هیئت‌دولت است که توسط ائتلاف اکثریت ایجاد شده‌اند.

«مجلس نمایندگان فدرال» با اسامی همچون «دیوان رکعت»^۱ یا «مجلس خلق»^۲ نیز شناخته می‌شود. این مجلس از اهمیت بالایی در ساختار قدرت، حکومت و تشکیل کابینه برخوردار بوده و در واقع دروازه‌ای برای دستیابی به مسند قدرت از جمله وزارتخانه‌ها می‌باشد [۷]. «عضو مجلس»^۳ در مالزی، معمولاً به «عضو مجلس نمایندگان» اطلاق می‌شود. مجلس نمایندگان فدرال از اهمیتی اساسی در ساختار قدرت، حکومت و تشکیل کابینه برخوردار بوده و در واقع دروازه‌ای برای دستیابی به مسند قدرت از جمله وزارتخانه‌هاست.

• تعداد کرسی‌ها

مجلس نمایندگان مالزی، مجلس سفلی، «مجلس مردم»^۴ یا «دیوان رکعت»^۵ دارای ۲۲۲ کرسی نمایندگی است که اعضای آن از طریق برگزاری انتخابات سراسری انتخاب می‌شوند.

• دوره نمایندگی

همانند بسیاری از کشورهای غربی همچون انگلیس، فرانسه و آلمان، دوره نمایندگی در این کشور ۵ سال است، مگر اینکه انتخابات زودهنگام برگزار شود. البته پادشاه حق انحلال مجلس نمایندگان را دارد.

• انتخابات مجلس نمایندگان

افراد بالای هجده سال از «حق رأی» برخوردارند و رأی دادن اجباری نیست. اعضای مجلس نمایندگان پس از یک انتخابات عمومی، به صورت تک‌نام و تک‌مرحله‌ای و براساس اکثریت آرای مردم انتخاب می‌شوند. در خلال ۶ روز پس از انحلال مجلس، انتخابات عمومی باید برگزار شود و در مدت یک صد و بیست روز،

1. Dewan Rakyat
2. People's Assembly
3. Member of Parliament (MP)
4. Peoples Assembly
5. Dewan Rakyat
6. Suffrage

جدول ۱. آرایش ائتلاف‌ها و احزاب سیاسی در پانزدهمین دور مجلس قانونگذاری فدراسیون مالزی

ردیف	عنوان ائتلاف / تعداد کرسی	احزاب	علامت اختصاری	تعداد کرسی	توضیحات
۱	ائتلاف امید (PH) ۸۲ کرسی	حزب چینی تبار عمل دمکراتیک	DAP	۴۰	حزب عمل دمکراتیک یک حزب چینی تبار است، اما غیرچینی‌ها هم می‌توانند عضو آن شوند.
		حزب عدالت مردم	PKR	۳۱	((انور ابراهیم)) رهبری حزب عدالت و توسعه را برعهده دارد.
		حزب امانه		۸	
		سازمان متحد پیشرو کالیبانوا ^۱	UPKO	۲	
		حزب	MUDA	۱	
۲	ائتلاف جبهه ملی (BN) ۳۰ کرسی	ائتلاف سازمان ملی مالزی ^۲	UMNO	۲۶	حزب منو در سال ۱۹۴۶ تأسیس شد و همواره قوی‌ترین جریان سیاسی مالایی در طول سال‌های پس از استقلال بوده است. در انتخابات دوره چهاردهم پارلمان مالزی (مجلس پیشین) در ماه مه ۲۰۱۸، حزب منو قدرتمندترین حزب مالزی بود، ولی پس از ۶۱ سال قدرت را به ائتلاف امید واگذار نمود. با استعفای ماهاتیر محمد در فوریه ۲۰۲۰ که به یک بحران یک هفته‌ای در مالزی انجامید این حزب مجدداً و از طریق ائتلاف با حزب برساتو به قدرت بازگشت.
		حزب چینی تبار	MCA	۲	اتحادیه چینی‌های مالزی، یک حزب چینی تبار است و تنها دو کرسی در مجلس نمایندگان پانزدهم دارد.
		کنگره هندی تبارهای مالزی	MIC	۱	کنگره هندی تبارهای مالزی، دارای یک کرسی در مجلس نمایندگان است.
		حزب صباح رکعت برساتو ^۳	PBRS	۱	

1. United Progressive Kinabalu Organization
2. United Malays National Organization (UMNO)
3. Party Bersatu Rakyat Sabah (PBRS)

ردیف	عنوان ائتلاف / تعداد کرسی	احزاب	علامت اختصاری	تعداد کرسی	توضیحات
۳	ائتلاف یکپارچه سارواک ^۱ ۲۳ کرسی	حزب بانک عمومی برهاد ^۲	PBB	۱۴	
		حزب طرح بازنشستگی خصوصی ^۳	PRS	۵	
		حزب دمکراتیک پیشرو ^۴	PDP	۲	
		حزب ائتلاف مردم سارواک ^۵	SUPP	۱	
۴	ائتلاف صبح GRS ۶ کرسی	حزب صباح یکپارچه ^۶	PBS	۱	
		حزب همبستگی داخلی ^۷	STAR	۱	
		نمایندگان مستقل		۴	
۵	ائتلاف واریس ان ۴ کرسی	حزب هماهنگی دمکراتیک اجتماعی ^۸	KDM	۲	حزب واریس ان صباح به رهبری «شفیع اپدال» اگر چه رسماً عضو ائتلاف امید نیست، اما با ائتلاف امید نیز همکاری دارد.
		حزب بنگسای مالزی ^۹	PBM	۱	
		نماینده مستقل		۱	
۶	احزاب جناح اپوزیسیون (احزاب ائتلاف ملی) ^{۱۰} ۷۴ کرسی	حزب اسلامی مالزی ^{۱۱}	PAS	۴۳	ائتلاف جبهه متحد، جبهه مخالف دولت در مجلس نمایندگان است. حزب اسلامی مالزی به رهبری «عبدالهادی آونگ» از قدیمی‌ترین احزاب سیاسی مالزی با پایگاه مردمی مسلمانان مالایی است.
		حزب پری بومی برساتو		۳۱	حزب برساتو به رهبری «محمی‌الدین یاسین»، نخست‌وزیر اسبق مالزی است.

1. Sarawak Parties Alliance (GPS)
2. Public Bank Berhad
3. Private Retirement Scheme (PRS)
4. Progressive Democratic Party
5. Sarawak United Peoples' Party
6. United Sabah Party
7. Homeland Solidarity Party
8. Social Democratic Harmony Party
9. Party Bangsa Malaysia
10. National Alliance Party
11. Malaysian Islamic Party

جوهری عبدال»^۱ از ۱۹ دسامبر ۲۰۲۲ یازدهمین رئیس مجلس نمایندگان مالزی است. او متولد ۲۵ مه ۱۹۵۵، عضو «حزب عدالت مردم»^۲ و بین سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲ عضو «مجلس ایالتی کداه»^۳ بود. گفتنی است ایالت کداه در شمال غربی شبه جزیره مالزی قرار دارد.

• رئیس مجلس نمایندگان

رئیس مجلس نمایندگان توسط اعضای مجلس انتخاب می‌شود و دو معاون دارد، ولی با توجه به پیش‌بینی خاص قانون اساسی، می‌تواند از میان شخصیت‌های خارج از مجلس نیز انتخاب شود و الزامی به انتخاب وی از میان اعضای پارلمان نیست. آقای «خالد

تصویر ۷. رئیس و لوگوی مجلس نمایندگان مالزی

لوگوی مجلس نمایندگان مالزی

خالد جوهری عبدال

یازدهمین رئیس مجلس نمایندگان مالزی

برای انجام مسئولیت‌های مندرج در دستورات دائمی انتخاب خواهند شد. این کمیته شامل رئیس مجلس به‌عنوان رئیس و چهار سناتور است که توسط سنا انتخاب می‌شوند.

■ «کمیته دستورات دائمی»: این کمیته شامل رئیس مجلس و ۶ نماینده است که توسط «کمیته انتخاب»^۴ تعیین می‌شوند و مهم‌ترین رسالت آن، اطلاع‌رسانی پیرامون نماینده یا نمایندگانی است که به عضویت کمیته‌ها درآمده‌اند [۸].

■ کمیته مجلس: کمیته مجلس، ارتقای ارائه خدمات رفاهی و

طبق قانون اساسی مالزی، رئیس مجلس نمایندگان می‌تواند از میان نمایندگان حاضر در پارلمان یا خارج از پارلمان انتخاب شود. برای مثال آقای خالد جوهری عبدال در زمان انتخاب به‌عنوان رئیس مجلس، نماینده پارلمان نبود.

• کمیته‌های مجلس نمایندگان

عناوین کمیته‌های مجلس نمایندگان عبارتند از:

■ کمیته انتخاب: اعضای «کمیته انتخاب»^۴ در ابتدای هر جلسه

1. Johari Bin Abdul
2. People's Justice Party (Parti Keadilan Rakyat) (PKR)
3. Kedah
4. Committee of Selection
5. Standing Orders Committee
6. Committee of Selection

- ارتقای مهارت‌های نمایندگی را برعهده دارد،
- کمیته منتخب ویژه امور آزادی‌های اساسی و حقوق قانون اساسی^۱،
- کمیته منتخب ویژه امور اقتصاد و تأمین مالی،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه امنیت،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه نهادهای زیر نظر نخست‌وزیر^۲،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه کشاورزی و تجارت داخلی،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه توسعه زیرساخت‌ها،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه زیرساخت‌ها،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه زنان، امور کودکان و توسعه اجتماعی،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه آموزش،
- کمیته منتخب ویژه در حوزه سلامت، علوم و نوآوری^۳.

۶. جایگاه نخست وزیری در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی

انور ابراهیم، ائتلاف جبهه ملی به رهبری احمد زاهد حمیدی و احزاب سیاسی ایالت‌های صباح و ساراواک، اکثریت لازم برای معرفی نخست‌وزیر حاصل شد و آقای انور ابراهیم، رئیس ائتلاف امید جهت احراز پست نخست‌وزیری به پادشاه معرفی شد. به این ترتیب آقای انور ابراهیم با تجربه ۵۰ سال فعالیت سیاسی با ادای سوگند نخست‌وزیری در تاریخ ۲۴ نوامبر ۲۰۲۲ در مقابل پادشاه مالزی، به عنوان دهمین نخست‌وزیر مالزی منصوب شد.

تصویر ۸. انور ابراهیم - رئیس ائتلاف امید و نخست‌وزیر فدراسیون مالزی

آقای انور ابراهیم از حزب ائتلاف ملی مالزی (منو) و اهل سنت، دولت خود را با عنوان «دولت وحدت» تشکیل داد. او در اولین اقدام به منظور کاهش هزینه‌های دولتی از اعضای کابینه کاست و تنها ۲۸ وزیر و ۲۷ معاون معرفی کرد و این در حالی بود که در دولت قبلی ۳۱ وزیر و ۳۸ معاون وزیر وجود داشت.

رکن اصلی قدرت در مالزی مربوط به نخست‌وزیر به عنوان رئیس قوه مجریه است. نخست‌وزیر و اعضای کابینه بر اساس انتخابات مجلس نمایندگان فدرال انتخاب و تعیین می‌شوند. گفتنی است تمامی اعضای کابینه مالزی، قانونگذار مجلس نمایندگان فدرال هستند. به عبارتی قوای مقننه و مجریه کاملاً با یکدیگر مرتبط هستند.

بر اساس بند «۲» ماده (۴۳) قانون اساسی مالزی، پادشاه از میان نمایندگان مجلس، فردی را که مورد اعتماد اکثریت قانونگذاران است به سمت نخست‌وزیری منصوب می‌کند. هر چند طبق قانون اساسی، انتخاب نخست‌وزیر از میان نمایندگان مجلس در اختیار پادشاه است، اما همانند نظام وست می‌نستر، رئیس حزب حاکم یا بزرگ‌ترین حزب ائتلاف حاکم، به عنوان نخست‌وزیر منصوب می‌شود. از جبهه اقلیت، قانونگذاری که بیشترین محبوبیت را دارد به عنوان رئیس اپوزیسیون منصوب می‌شود.

در هیئت وزیران، «نظام مسئولیت دسته جمعی»^۴ حاکم است و اشتباه یک وزیر می‌تواند به سقوط کابینه منجر شود و اگر یک وزیر با مسئولیت دسته جمعی مخالف باشد باید استعفا دهد.

۲۲۲ نماینده در مجلس نمایندگان حضور دارند و برای تشکیل دولت، ائتلاف باید حداقل ۱۱۲ کرسی را به دست آورد. با برگزاری انتخابات پارلمان در تاریخ ۱۹ نوامبر ۲۰۲۲ و با توجه به اینکه هیچ‌یک از احزاب سیاسی نتوانستند اکثریت لازم را در پارلمان برای معرفی نخست‌وزیر و تشکیل کابینه به دست آورند، با تشکیل ائتلافی از چند ائتلاف سیاسی شامل ائتلاف امید به رهبری آقای

1. Special Select Committee on Fundamental Liberty and Constitutional Rights
2. Special Select Committee on Agencies Under the Prime Minister's Department
3. <https://www.parlimen.gov.my/jawatankuasa.html?uweb=web&lang=en>.
4. Collective Responsibility System

۷. جایگاه مجلس سنا در ساختار قانونگذاری فدراسیون مالزی

سناتور در مجلس سنا خواهند داشت.

• دوره فعالیت سناتور

سناتورها برای یک دوره سه‌ساله انتخاب می‌شوند که قابل تمدید برای یک دوره دیگر می‌باشد. رئیس مجلس سنا نیز از میان سناتورها و توسط آنها برگزیده می‌شود.

• شرایط نامزدی در انتخابات

حداقل سن ۳۰ سال، عاقل بودن، دارای تابعیت مالزی، ورشکسته نبودن و نداشتن سابقه بیش از یک سال زندان، از مهم‌ترین شرایط نامزدی در انتخابات مجلس سناست.

• کمیته‌های مجلس سنا

کمیته‌های مجلس سنا، همانند مجلس نمایندگان و با همان شرح وظایف است.

• رئیس مجلس سنا

رئیس مجلس سنا، «سناتور جنیدی بن تانکو جعفر»،^۳ بعد از تأیید پادشاه مالزی، رسماً کار خود را به‌عنوان نوزدهمین رئیس مجلس سنا مالزی از ۲۹ خرداد ۱۴۰۲ آغاز کرده است. وی در دولت‌های قبل، سابقه وزارت و همچنین سابقه عضویت در مجلس نمایندگان مالزی را دارد.

مجلس سنا، مجلس علیا، «مجلس حکومتی»^۱ یا «دیوان نگارا»^۲ به‌عنوان بالاترین مجلس نمایندگی مردم مالزی، دارای ۷۰ سناتور است. سناتورهای مجلس فدرال نمی‌توانند هم‌زمان عضو شوراهای قانونگذاری ایالتی باشند. یک سناتور نمی‌تواند بیش از یک دوره در مجلس سنا حضور داشته باشد [۹]. مجلس سنا همانند سایر نهادهای مشابه در برخی کشورهای دیگر بدو قانونگذاری نمی‌کند، بلکه قوانین مصوب مجلس نمایندگان را به‌منظور تقدیم به پادشاه بررسی می‌کند. انحلال مجلس نمایندگان باعث انحلال مجلس سنا نمی‌شود.

• تعداد کرسی‌ها

تعداد سناتورهای مجلس سنا، ۷۰ کرسی است. سناتورهای مالزی به دو بخش قابل تفکیک هستند. ۲۶ سناتور از سوی مجالس ایالتی از مجموع ۱۳ ایالت مالزی (هر ایالت ۲ سناتور) انتخاب و به مجلس سنا معرفی می‌شوند.

تعداد ۴۴ نفر دیگر با توصیه و پیشنهاد هیئت دولت از سوی پادشاه به دلیل انجام خدمات برجسته و سوابق خدماتی و شایستگی آنها، یا به نمایندگی از اقلیت‌های قومی و دینی، گروه‌های تخصصی، شرکت‌های بزرگ و دیگر گروه‌ها انتخاب و معرفی می‌شوند که دو نفر از آنها به‌عنوان سناتور منطقه فدرال کوالالامپور، و مناطق فدرالی لابوآن و پوتراجایا نیز هر کدام یک

تصویر ۹. رئیس و لوگوی مجلس سنا

لوگوی مجلس سنای مالزی

تانکو جعفر
رئیس مجلس سنا

1. State Assembly
2. Dewan Negara
3. Junaidi Bin Tuanku Jaafar

• ابتکار قانونگذاری

مجلس سنا نیز همانند سایر نهادهای مشابه در برخی کشورهای دیگر بدو قانونگذاری نمی‌کند. بلکه قوانین مصوب مجلس نمایندگان فدرال را به منظور تقدیم به پادشاه مورد بررسی و مذاقه قرار می‌دهد.

• وظایف و مأموریت

یکی از وظایف و کارکرد مجلس سنا، بررسی دوباره لوایح و طرح‌های مجلس نمایندگان است. درباره تجدیدنظر در قانون اساسی، مجلس سنا دارای حق وتو می‌باشد و طبق اصل (۵۸) قانون اساسی برای تجدیدنظر در قانون اساسی، رأی دوسوم نمایندگان هر مجلس ضروری است.

۸. جایگاه تحقیقات و پژوهش در فعالیت‌های نمایندگی

«بخش کتابخانه و تحقیقات»^۱ از پنج قسمت اقتصادی، اجتماعی، علوم، انرژی و فناوری؛ بخش امنیت و بین‌الملل و بخش کتابخانه پارلمانی تشکیل شده است و زیر نظر دبیر مجلس نمایندگان قرار دارد. اظهار نظر در خصوص لوایح، تهیه چکیده یا متن سخنرانی برای نمایندگان در اجلاس‌های داخلی و بین‌المللی، تهیه اطلاعات و آمارهای مورد نیاز مورد درخواست نماینده برای اظهارات مستند در مباحث صحن مجلس، مدیریت کتابخانه مجلس، مدیریت شاخص‌های پایگاه‌های اطلاعاتی برای لوایح و روزنامه مجلس، مدیریت ارتباطات چند رسانه‌ای و ارائه اطلاعات لازم به نمایندگان در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی، بین‌المللی، امنیت و انرژی از مهم‌ترین کارویژه‌های بخش کتابخانه و تحقیقات مجلس مالزی است. کتابخانه پارلمان مالزی نیز مرجع پژوهشی و اسنادی مهمی را برای

نمایندگان و کارکنان مجلسین مالزی به وجود آورده است. فقط کارکنان و نمایندگان می‌توانند از خدمات کتابخانه استفاده کنند. کتابخانه با ایجاد «خدمات پایگاه داده‌های برخط»^۲ و همچنین «کتابخانه الکترونیک» تلاش کرده است در مسیر هوشمندسازی خدمات قانونگذاری و پارلمانی گام بردارد [۱۰]. کتابخانه همچنین بخشی را با عنوان «قوانین مالزی در نوک انگشتان شما»^۳ در وبسایت (<https://www.lawnet.com.my>) بارگذاری نموده است که در آن قانونگذاران، کارکنان و شهروندان با عضویت در آن و به صورت برخط به تمام قوانین مصوب مجلس و همچنین نشریات مرتبط با مطالعات قانونگذاری و پارلمانی دسترسی دارند. کتابخانه مجلس مالزی با انتشار دو نشریه «فصلنامه روابط پارلمانی»^۴ و «فصلنامه مطالعات پارلمانی»^۵، مهم‌ترین تحولات پارلمانی در دو حوزه نظری و پارلمانی را بررسی می‌کند.

۹. دیپلماسی پارلمانی مالزی

بخش روابط بین‌الملل از سه قسمت زیر تشکیل شده است:

الف) «مجالس قانونگذاری دنیا»^۶

در این بخش وبسایت تمامی مجالس قانونگذاری دنیا و نتایج مطالعه محققان و نمایندگان مجلسین پیرامون مطالعه تطبیقی مجالس دنیا مستند شده‌اند.

ب) گروه دوستی پارلمانی

«گروه‌های دوستی پارلمانی»^۷ مالزی در ۹ گروه آسیای جنوب شرقی، اقیانوسیه، آسیای شرقی، جنوب آسیا، آسیای میانه، غرب آسیا، آفریقا، اروپا و آمریکا به توسعه دیپلماسی پارلمانی با سایر کشورها مبادرت می‌ورزند [۱۱].

1. Research and Library Division
2. Online Database Services
3. Malaysian Laws at your Fingertips
4. Journal of Parliamentary Affairs
5. Journal of Parliamentary Studies
6. World Parliaments
7. Parliamentary Friendship Group

ج) مجامع پارلمانی بین‌المللی^۱

در این بخش وضعیت و جایگاه فعالیت‌های دیپلماتیک مجلس نمایندگان مالزی در مجامع پارلمانی بررسی و سازوکارهای لازم برای افزایش اثرگذاری آنها در مجامع مذکور پیشنهاد می‌شود.

جدول ۲. مجامع پارلمانی جامعه هدف مجلس قانونگذاری مالزی

لوگو	عنوان مجمع پارلمانی
	مجمع بین‌المجالس آسه آن ^۲
	مجمع آسیایی نمایندگان پارلمان در مورد توسعه و جمعیت ^۳
	مجمع مجالس آسیایی ^۴
	کنفرانس نمایندگان آسیا-پاسیفیک در مورد توسعه و محیط زیست ^۵
	مجمع پارلمانی آسیا پاسیفیک ^۶
	مجمع دبیران کل مجالس قانونگذاری دنیا ^۷
	مجمع پارلمانی کشورهای مشترک‌المنافع ^۸
	کنفرانس رؤسا و اعضای هیئت‌رئیس کشورهای مشترک‌المنافع ^۹

1. International Parliamentary Association
2. The ASEAN Inter-Parliamentary Assembly (AIPA)
3. The Asian Forum of Parliamentarians on Population and Development (AFPPD)
4. The Asian Parliamentary Assembly (APA)
5. The Asia-Pacific Parliamentarians' Conference on Environment and Development (APPCED)
6. The Asia Pacific Parliamentary Forum (APPF)
7. Association of Secretaries General of Parliaments (ASGP)
8. The Commonwealth Parliamentary Association (CPA)
9. The Conference of Speakers and Presiding Officers of the Commonwealth (CSPOC)

لوگو	عنوان مجمع پارلمانی
	کنفرانس جهانی نمایندگان مجالس قانونگذاری دنیا در حوزه مبارزه با فساد ^۱
	اتحادیه بین‌المجالس جهانی
	اتحادیه بین‌المجالس عضو سازمان کنفرانس اسلامی ^۲

۱۰. جمع‌بندی

مجامع پارلمانی منطقه‌ای نیز افزایش یابد. یکی دیگر از ابتکارات مجلس مالزی توسعه کتابخانه مجازی و برخط و دسترسی آنلاین قانونگذاران، کارکنان و سایر شهروندان به آخرین قوانین و آثار پژوهشی مرتبط در حوزه مطالعات پارلمانی است. بررسی کمیته‌ها نیز نشانگر اهمیت این مجلس به نوآوری و ابتکار است و کمیته‌ای با همین عنوان در ساختار مجلسین آمریکا وجود دارد. نکته قابل تأمل دیگر تنوع قومی در فدراسیون مالزی و تأثیر آن بر آرایش ۲۲۲ کرسی مجلس نمایندگان است. در این میان مالزی‌های چینی تبار بزرگ‌ترین گروه قومی این کشور را تشکیل می‌دهند. مالزی‌های چینی تبار با فعالیت‌های حزبی و تشکیل حزب چینی تبار عمل دمکراتیک به صورت مستقیم به یک کنشگر قومی تأثیرگذار تبدیل شده‌اند.

یکی دیگر از نکات قابل تأمل، رقابت احزاب متکثر در جریان انتخابات است؛ به طوری که هیچ حزبی تاکنون نتوانسته است اکثریت مطلق ۲۲۲ کرسی مجلس نمایندگان را تصاحب کند و همواره نخست‌وزیر پس از ائتلاف احزاب و تشکل‌های همسو انتخاب شده است. نکته قابل ملاحظه دیگر این است که تمامی

بخش امور بین‌الملل مجلس مالزی همسو با توسعه دیپلماسی مجامع با سه کنشگر اتحادیه بین‌المجالس جهانی، اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی و مجمع مجالس آسیایی، در حوزه توسعه روابط پارلمانی با مجامع پارلمانی نیز فعال است و اداره مجامع پارلمانی فقط به دو یا سه مجمع پارلمانی محدود نشده است. از طرفی مجلس مالزی به توسعه دیپلماسی پارلمانی با کشورهای همسایه و آسیایی بسیار اهمیت می‌دهد. به طوری که بررسی آرایش گروه‌های دوستی پارلمانی مجلس قانونگذاری مالزی نشان می‌دهد که توجه ویژه‌ای را به قاره آسیا معطوف کرده است، به طوری که ۶ گروه مرتبط با بلوک‌های قدرت اقتصادی و سیاسی در قاره آسیا مرتبط است. جمهوری اسلامی ایران در ذیل گروه دوستی پارلمانی غرب آسیا قرار دارد.

در همین راستا توصیه می‌شود در مجلس شورای اسلامی نیز متناسب با نیازها و اولویت‌های سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قانون برنامه هفتم توسعه و گام دوم انقلاب، اهتمام جمهوری اسلامی ایران برای توسعه دیپلماسی پارلمانی متوازن با

1. Global Conference of Parliamentarians Against Corruption (GCPAC)
2. The Parliamentary Union of the OSC Member States (PUIC)

کرسی در مجلس نمایندگان است، لذا هرگونه توسعه دیپلماسی پارلمانی فراکسیون محور یا تقویت روابط گروه‌های دوستی دو کشور به صورت مستقیم به کاهش موانع دولت برای توسعه دیپلماسی رسمی با این کشور نیز کمک می‌کند.

وزرا از اعضای مجلس نمایندگان هستند و قصور یک وزیر دارای مسئولیت جمعی برای تمام اعضای هیئت دولت است و گاهی اشتباه یک وزیر می‌تواند به سقوط دولت منجر شود. با توجه به اینکه نخست‌وزیر، رهبر حزب یا ائتلاف دارای اکثریت

منابع و مأخذ

- [۱] حسینی، سیدحسین «مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی: مجالس لوک ساب‌ها و راجیا ساب‌ها کشور هند»، دفتر مطالعات سیاسی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۲.
- [۲] صادقی، عاطفه، «مطالعه تطبیقی مجالس آسیایی: مجلس ملی جمهوری کره»، دفتر مطالعات سیاسی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۲.
- [3] Britannica, “Malaysia Parliament,” 20 2 2023. [Online]. Available: <https://www.britannica.com/place/Malaysia/People>. [Accessed 25 09 2023].
- [4] “Official Portal of Parliament of Malaysia,” 14 12 2022. [Online]. Available: <https://www.parlimen.gov.my/pengenalannya.html?view=236&uweb=web&lang=en>. [Accessed 11 10 2023].
- [5] M. PARLIMEN, “Parliamentary SECRETARIAT,” 04 07 2023. [Online]. Available: <https://www.parlimen.gov.my/maklumat-umum-sekretariat.html?uweb=web&>. [Accessed 05 08 2023].
- [۶] ساجدی، احمد و دیگران، «مطالعه تطبیقی مفهوم قانون و ارکان قانونگذاری در نظام حقوقی ایران و مالزی» فصلنامه تحقیقات حقوقی آزاد، شماره. ۴۸، صفحه. ۱۱۵، ۱۳۹۹.
- [۷] سفارت جمهوری اسلامی ایران در مالزی، «ساختار سیاسی مالزی»، وزارت امور خارجه، کوالالامپور، ۱۴۰۲.
- [8] M. Parliament, 25 1 2023. [Online]. Available: <https://www.parlimen.gov.my/jawatankuasa-dn.html?view=67&uweb=dn&>. [Accessed 15 11 2023].
- [۹] عباسی، بیژن و مصطفی جعفری «بررسی تطبیقی شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان در نظام انتخاباتی ایران و مالزی» صفحه. ۱۱۹، ۲۳، ۱۳۹۰-۰۸.
- [10] L. o. P. o. Malaysia, 25 09 2023. [Online]. Available: <https://www.parlimen.gov.my/pusat-sumber.html?uweb=web&>. [Accessed 16 10 2023].
- [11] M. P. F. GROUP, “Malaysia Parliament,” 29 05 2023. [Online]. Available: https://www.parlimen.gov.my/parliamentary_friendship_groups.html. [Accessed 25 04 2023].
- [12] Britannica, “Malaysia Parliament,” 24 9 2023. [Online]. [Accessed 202].

گزیده سیاستی

کشور مسلمان مالزی، علاوه بر توسعه متوازن بازارهای اقتصادی و صنعتی، مواضع قاطعی را نیز در برابر تجاوز رژیم صهیونیستی در فلسطین اتخاذ نموده که این امر، ظرفیت مساعدی را بین مجالس دو کشور برای توسعه دیپلماسی پارلمانی اقتصادی و دیپلماسی مجامع در سه حوزه اتحادیه بین‌المجالس جهانی، مجمع مجالس آسیایی و اتحادیه بین‌المجالس اسلامی به وجود آورده است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir